

Kirjastoverkkopalvelut

Onki-projektin ohjausryhmän kokous 19.3.2014

Aika	Keskiviikko 19.3.2014, klo 9.00–12.00
Paikka	Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1, 2 krs.
Jäsenet	neuvotteleva virkamies Mikael Vakkari, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja) arkistonjohtaja Lauri Harvilahti, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura johtaja Kristiina Hormia-Poutanen, Kansalliskirjasto kulttuuriasianneuvos Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö arkistoneuvos Jaana Kilkki, Kansallisarkisto erikoissuunnittelija Virpi Kalliokuusi, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos kirjastonhoitaja Eila Vainikka, Kuntaliitto verkkopalvelukoordinaattori Leila Oravisto, Helsingin kaupunki ohjelmadokumentoinnin esimies Elina Selkälä, YLE johtaja Katri Seppälä, Sanastokeskus TSK ry
Esittelijä	tietojärjestelmäasiantuntija, projektipäällikkö Matias Frosterus, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti
Sihteeri	tietoasiantuntija Mirja Anttila, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti
Kutsutut asiantuntijat	tietoasiantuntija Susanna Nykyri, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti tietojärjestelmäasiantuntija Osma Suominen, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti tietoasiantuntija Tuomas Palonen, Kansalliskirjasto/ONKI-projekti

Esityslista

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Esitys

Avataan kokous, esityslista hyväksytään.

Päätös

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.07. Esityslista hyväksyttiin.

2. Finto-palvelu

Finto-palvelu aloitti toimintansa tammikuussa ja sitä kautta on julkaistu noin 25 sanastoa ja ontologiaa. Nykyinen Finto-palvelu perustuu ONKI Light -ohjelmiston tammikuussa julkaistuuun versioon 0.2, mutta kehittyneempi versio 0.3 julkaistaan lähiaikoina. Finto-palvelun käyttöliittymää on kehitetty käyttäjäpalautteen ja käytettävyydestien perusteella. Finto-palvelu ottaa lähiaikoina haltuunsa onki.fi:n rajapinnat, jolloin rajapintakäyttäjät siirtyvät automaattisesti käyttämään Fintoa. ONKI Light -ohjelmiston nimi pitäisi vaihtaa, koska sen luonne on muuttunut merkittävästi verrattuna sen alkuperäisiin lähtökohtiin. Ehdotetut vaihtoehdot uudelle nimelle ovat Skosmos tai Skosmopolitan.

Esitys

Osma Suominen esittelee Finto-palvelun nykytilan, sanastojen ja ontologioiden julkaisutilanteen sekä lähitulevaisuuden kehityssuunnitelmat. Päätetään ONKI Light -ohjelmiston uudesta nimestä.

10.3.2014

Kirjastoverkkopalvelut

Keskustelu

Katri Seppälä kertoi käyttäneensä Fintoa, ja että se on toiminut hyvin. Osma suositteli kokeilemaan myös kehitysversiota (<http://dev.finto.fi/fi/>). Katri kysyi lisätiinkö YSA-ryhmä myös ontologisointivaiheessa lisätyille käsitteille. Matias tarkensi että ryhmiä ei lisätty näille ja että myös muiden käsitteiden osalta ryhmissä on vielä tarkistettavaa. Virpi Kalliokuusi kysyi mahdollisuudesta linkittää ontologioista edelleen esim. THL:n tarjoamiin aineistoihin. Keskusteltiin erilaisista vaihtoehdoista.

Päätös

Nimeksi valittiin Skosmos.

3. Finton ulkoasu

Finto-palvelun logosta ja ulkoasusta tehtiin tarjouspyynnöt viidelle design-toimistolle, joista valitsimme Hahmo Design Oy:n. Palvelun ilmeen suunnittelu on nyt loppuvaiheessa ja se tullaan toteuttamaan palveluun kevään aikana.

Esitys

Matias Frosterus esittelee valintaprosessin ja ulkoasun kehitysvaiheet. Tiedoksi.

4. Raportti sidosryhmähaastatteluista

ONKI-projektissa on laadittu raportti ontologiakäytännöistä Suomessa ja YSO:n kehittämiseen kohdistuvista odotuksista ja ideoista. Raportti perustuu FINTO-palvelun keskeisten sidosryhmien haastatteluihin, ja se on julkaistu 11.2.2014.

Esitys

Susanna Nykyri esittelee raportin johtopäätöksiä. Tiedoksi.

Keskustelu

Jaana Kilkki tiedusteli miten haastateltavat on valittu. Todettiin, että haastateltavat olivat Onki-palvelua käyttäneitä tahoja, ja että vuorovaikutus jatkuu edelleen myös muiden mukana olevien kanssa. Kristiina korosti että erikoisontologioihin liittyvä osaaminen ei voi olla yhdessä organisaatiossa. Susanna esitti että erikoisontologioiden ylläpitotyö voisi myös keventyä jatkossa yhteisen koordinoinnin ansiosta. Jaana totesi että sektoreitten kuvailun kehittäminen ja harmonisointi tarvitsisi formaalit rakenteet. Minna Karvonen lisäsi että kansallisia hankkeita pitää saada laajennettua sisällöllisesti niin että yhteentoimivuus varmistuu, jolloin koordinoiva työ lisääntyy.

Lauri Harvilahti kysyi millaisia syitä haastatteluissa esitettiin erikoisontologioiden kehittämisestä luopumiselle. Keskeisimmäksi syyksi todettiin resurssipula – ontologisointivaiheessa sekä sisältö- että tekninen resurssi oli saatu FinnONTO-hankkeesta ja ne olivat projektiluonteisia, eikä tämän vaiheen jälkeen ollut osoittaa jatkuvaan ylläpitoon omia resursseja, eikä tehtyä ontologiaa välttämättä saatu toimimaan omissa järjestelmissä. Lisäksi oli mainittu päällekkäisyys erikois- ja yleisanastossa. Myös ajankohta todennäköisesti vaikutti, koska Onki-projekti oli haastatteluja tehtäessä vasta alkanut Kansalliskirjastossa ja FinnONTO-hankkeen aikana jatkuvuudesta oli epävarmuutta.

Eila Vainikka kysyi onko yksikkö/monikko-ongelmaan tulossa ratkaisu. Susanna kertoi että asiaa testataan juuri.

10.3.2014

Kirjastoverkkopalvelut

5. SAPO

Suomalainen ajallinen paikkaontologia SAPO on päivitetty uuteen versioon ja sisältää nyt kuntamuutokset viime vuoden lopulle saakka. Päivityksen tehneet Tomi Kauppinen ja Jari Väätäinen ovat toimittaneet Kansalliskirjastolle tarjouksen raportista, joka kuvaisi SAPOn nykytilan, sekä ylläpidon ja jatkokehityksen vaatimukset. SAPO on erittäin haluttu ontologia, mutta sitä ei uskalleta ottaa käyttöön, koska sen tulevaisuus on epävarma. Raportti olisi välttämätön siihen, että SAPOLle löytyisi sitä ylläpitävä organisaatio. Haasteena on projektin tiukka budjetti ja loppuvuoden rahoitus vielä valmistelussa. Tämän kaltaisia lisätarpeita kuitenkin tulee luultavasti vastaan jatkossakin ja budjetin pitäisi sallia vastaavien selvitysten tai muiden hankintojen toteutuminen. Tarjous liitteenä (tarjouksen voimassaoloaikaa on jatkettu).

Esitys

Matias Frosterus esittelee SAPOn ja tarjoukset. Keskustellaan etenemisestä.

Keskustelu

Eila Vainikka kysyi onko ylläpitovaatimuksista arviota. Matiaksen mukaan ylläpito vaatii nykyisellään hyvin niukasti resursseja. Jaana Kilkki totesi että SAPOn ylläpitäjän pitäisi olla taho, jolle historiallinen perspektiivi on tärkeä. Mikael ehdotti että ohjausryhmä puoltaa selvityksen hankkimista ja kun se on valmistunut, se esitellään ohjausryhmän kokouksessa.

Päätös

OhRy puolsi selvityksen hankkimista. Sovittiin, että tuotokset esitellään OhRyssä selvityksen valmistuessa.

6. Talousraportti 1.12.–31.12.2013

Esitys

Matias Frosterus esittelee talousraportin. Hyväksytään raportti.

Päätös

Talousraportti hyväksyttiin.

7. Projektisuunnitelma vuodelle 2014

Aiemmassa kokouksessa hyväksytyyn alustavan projektisuunnitelman perusteella on laadittu lopullinen projektisuunnitelma.

Esitys

Matias Frosterus esittelee projektisuunnitelman. Hyväksytään projektisuunnitelma.

Keskustelu

Mikael kysyi onko resursseja julkaisuputken kehittämisen yhteydessä tehdä selvitys, jonka avulla voidaan tunnistaa potentiaalinen omistaja kullekin erikoisontologialle, ja esitti että selvitys lisättäisiin projektisuunnitelmaan. Todettiin että resurssien puute on kuitenkin suurempi ongelma kuin se ettei löytyisi vastuutahoa. Katri Seppälä korosti että YSON rakennemuutoksen valmistuminen tänä vuonna on ensisijaisen tärkeää. Virpi Kalliokuusi toivoi että tiedottamisessa tuotaisiin paremmin julki mihin kaikkeen ontologioita voi käyttää ja mitä hyötyjä niiden käytöstä on. Minna Karvonen ehdotti että VM olisi mukana tiedottamisessa esim. uutiskirjeessä. Mikael kannatti ajatusta ja ehdotti että projektiryhmä lähettää materiaalia tätä varten.

10.3.2014

Kirjastoverkkopalvelut

Päätös

Projektisuunnitelma hyväksyttiin ehdotetulla lisäyksellä (ks. keskustelu).

8. Seuraavan kokouksen ajankohta

Esitys

Päätetään seuraavan ohjausryhmän kokouksen ajankohta.

Päätös

Seuraava kokous pidetään ke 11.6. klo 9.15–12.

9. Finto-palvelun julkistustilaisuus

Hahmo Designin suunnitteleman Finto-ulkoasun valmistuttua on syytä juhlistaa Finton julkistamista ja uutta ulkoasua. Julkistustilaisuuden sisältöä suunnitellaan parhaillaan. Ajatuksena on järjestää yleinen ontologiaseminaari, jossa Finto ei olisi ainoana keskipisteenä vaan "tukijalkana". Ohjelmaan sisältyisi esityksiä ja keskustelua ontologioista ja linkitetystä datasta. Ajankohdaksi ehdotetaan alkusykyä.

Esitys

Tuomas Palonen esittelee tilaisuuden suunnitteluvaiheen kuulumisia. Tiedoksi.

Keskustelu

Jaana Kilkki ehdotti yhdeksi esitykseksi arkistosektorin uutta kuvailun käsitettä. Mikael kannatti tilaisuutta ja alustavasti sovittiin ajankohdaksi ehdotettu 3.9. Projektiryhmä työstää ohjelmaa eteenpäin. Lähiohjausryhmä oli pyytänyt tiedustelemaan onko VM:llä tai OKM:llä tarjota tilaa seminaarille. OKM:llä ei ole tarpeeksi suurta tilaa. Jaana Kilkki ehdotti yhtenä vaihtoehtona Kansallisarkiston salia. VM:ltä toivottiin esitystä julkishallinnosta ja ontologioista. Seminaarin kestoksi ehdotettiin klo 10–15.

Päätös

Sovittiin, että FINTO-projektiryhmä jatkaa tilaisuuden valmistelua.

10. Tiedotusasioita

Finton käyttöliittymän käyttäjätestauksen toinen kierros on käynnistynyt. JUPO-työryhmä on kokoontunut ensimmäisen kerran. YSO-kehitys on siirtynyt tietokantapohjaiseen ratkaisuun.

Esitys

Matias Frosterus esittelee. Tiedoksi

11. Muut asiat

Mikael kertoi vuosien 2015–16 jatkorahoituksen olevan varmistumassa lisätalousarvioin yhteydessä. VM:n siirtomääräraha OKM:n momentille vuosille 2014 – 2015 on 450,000€.

Sovittiin että aloitetaan kokoukset jatkossa klo 9.15.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.30.

10.3.2014

Kirjastoverkkopalvelut

LIITTEET

- Liite 1: SAPO raporttitarjoukset
- Liite 2: Talousraportti 12/2013
- Liite 3: Talousraportin kuvaus
- Liite 4: Toimintaraportti 12/2013
- Liite 5: Projektisuunnitelma 2014